

Spørgsmål nr. 5 ad KOM (2010) 0171 fra Folketingets Europaudvalg:

”Ministeren bedes – i forlængelse af Europaudvalgets møde den 8. april 2011 og svaret på spørgsmål 1 på KOM (2010)171 – oversende et notat, der beskriver følgende forhold i forbindelse med implementeringen af initiativerne i Stockholmprogrammet: hvor mange steder det vil være nødvendigt for Danmark at indgå en parallelaftale, og hvor mange steder vil det være muligt at implementere EU-reglerne i dansk ret på anden vis, og hvilke af initiativerne agter Danmark ikke at gennemføre?”

Svar:

1. Efter Protokol nr. 22 om Danmarks Stilling, der er knyttet til Lissabon-Traktaten, deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i henhold til 3. del, afsnit V, i Traktaten om Unionens Funktionsmåde, ligesom ingen af disse foranstaltninger er bindende for eller finder anvendelse i Danmark (”retsforbeholdet”).

I nogle tilfælde vil Danmark have mulighed for ensidigt at gennemføre retsakter, der er omfattet af retsforbeholdet, i dansk ret. Hvis de forbeholdsramte foranstaltninger indeholder bestemmelser om gensidig anerkendelse eller andre gensidige forpligtelser, vil det imidlertid kræve en parallelaftale eller anden form for samarbejdsaftale mellem Danmark og EU, hvis Danmark – på mellemfolkeligt grundlag – skal være omfattet af den pågældende retsakt.

Det bemærkes, at de hidtidige erfaringer med parallelaftaler viser, at Danmark ikke på forhånd kan forvente, at en anmodning om en parallelaftale vil blive imødekommet. Hertil kommer, at EU anser parallelaftaler for at have ekstraordinær og midlertidig karakter, og at indgåelsen af sådanne aftaler er en meget langstrakt proces. Der kan også peges på, at Danmark først, når forhandlingerne om et forbeholdsramt EU-initiativ er afsluttet, har mulighed for at anmode om en parallelaftale.

2. Det Europæiske Råd vedtog den 10.-11. december 2009 et flerårigt arbejdsprogram for området retlige og indre anliggender (Stockholmprogrammet). Kommissionen har efterfølgende fremlagt en handlingsplan, der indeholder en oversigt over de forslag og initiativer, som Kommissionen påtænker at fremsætte med henblik på at gennemføre Stockholmprogrammet.

Til brug for besvarelsen af 5. august 2010 på spørgsmål 1 angående KOM (2010) 0171 fra Folketingets Europaudvalg udarbejdede Justitsministeriet en oversigt over de forslag i den nævnte handlingsplan, som inden for Justitsministeriets område vurderedes at være omfattet af retsforbeholdet. En kopi af oversigten er vedlagt til orientering.

Størstedelen af de forslag, der fremgår af oversigten, er endnu ikke fremsat. Det nærmere indhold af disse forslag kendes derfor ikke, og det er ikke muligt at vurdere, om forslagene vil indeholde bestemmelser om gensidig anerkendelse eller andre gensidige forpligtelser, ligesom det ikke er muligt at vurdere, hvorvidt Danmark til sin tid vil have en interesse i at blive tilknyttet de vedtagne retsakter.

3.1. Inden for det politimæssige og strafferetlige samarbejde er der på Justitsministeriets område aktuelt fremsat ni forslag til retsakter til gennemførelse af Stockholmprogrammet, der er omfattet af det danske retsforbehold. Det drejer sig om følgende forslag:

- Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn, seksuel udnyttelse af børn og børnepornografi og om ophævelse af rammeafgørelse 2004/68/RIA.
- Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om angreb på informationssystemer og om ophævelse af Rådets rammeafgørelse 2005/222/RIA.
- Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om den europæiske efterforskningskendelse i straffesager.
- Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om den europæiske beskyttelsesordre.
- Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ret til information under straffesager.
- Forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om indførelse af en evalueringsmekanisme til kontrol af anvendelsen af Schengen-reglerne.
- Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om anvendelse af passagerlisteoplysninger til at forebygge, opdage, efterforske og retsforfølge terrorhandlinger og grov kriminalitet.

- Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om fremme af grænseoverskridende udveksling af oplysninger om trafiksikkerhedsrelaterede færdselslovsovertrædelser.
- Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om minimumsstandarder for ofres rettigheder i straffesager.

På nuværende tidspunkt indeholder fire af de fremsatte direktivforslag bestemmelser om gensidig anerkendelse eller andre gensidige forpligtelser. Det drejer sig om direktivforslaget om den europæiske efterforskningskendelse i straffesager, direktivforslaget om den europæiske beskyttelsesordre, direktivforslaget om anvendelse af passagerlisteoplysninger til at forebygge, opdage, efterforske og retsforfølge terrorhandlinger og grov kriminalitet samt direktivforslaget om fremme af grænseoverskridende udveksling af oplysninger om trafiksikkerhedsrelaterede færdselslovsovertrædelser.

Hvis de fire direktivforslag fortsat indeholder bestemmelserne om gensidig anerkendelse eller andre gensidige forpligtelser, når de til sin tid bliver vedtaget, vil det således kræve en parallelaftale eller anden form for samarbejdsaftale mellem Danmark og EU, hvis Danmark – på mellemfolkeligt grundlag – skal være omfattet af disse retsakter.

Forordningsforslaget om indførelse af en evalueringsmekanisme til kontrol af anvendelsen af Schengen-reglerne en udbygning af Schengen-reglerne. Det indebærer, at Danmark efter artikel 4 i Protokollen om Danmarks Stilling vil have mulighed for at blive tilknyttet forordningen på et mellemfolkeligt grundlag (opt in-mulighed).

For så vidt angår de øvrige forslag kan det oplyses, at disse på nuværende tidspunkt ikke indeholder bestemmelser om gensidig anerkendelse eller andre gensidige forpligtelser. Hvis dette fortsat er tilfældet, når de til sin tid bliver vedtaget, vil det således være muligt at gennemføre retsakterne ensidigt i dansk ret.

3.2. Inden for det civilretlige område er der på Justitsministeriets område aktuelt fremSAT fem forslag til retsakter til gennemførelse af Stockholm-programmet, der er omfattet af det danske retsforbehold. Det drejer sig om følgende forslag:

- Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på

det civil- og handelsretlige område (revision af den gældende forordning).

- Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om gensidig anerkendelse af beskyttelsesforanstaltninger i civile sager.
- Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om lovvalg, kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og officielt bekræftede dokumenter vedrørende arv og om indførelse af et europæisk arvebevis.
- Forslag til Rådets forordning om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i sager vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller.
- Forslag til Rådets forordning om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i sager vedrørende de formueretlige retsvirkninger af registrerede partnerskaber.

Forslaget til forordning om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område er en revision af den såkaldte Bruxelles I-forordning (Forordning (EF) nr. 44/2001 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil og handelsretlige område). I kraft af en såkaldt parallelaftale mellem Danmark og Unionen er Danmark tilknyttet reglerne i Bruxelles I-forordningen på mellemstatsligt grundlag, således at bestemmelserne i forordningen gælder mellem Danmark og de øvrige medlemsstater. Danmark har i medfør af samme parallelaftale mulighed for at meddele Kommissionen, at Danmark vil gennemføre indholdet af eventuelle ændringer til forordningen i dansk ret. Hvis Danmark meddeler Kommissionen, at Danmark ikke ønsker at gennemføre indholdet af ændringerne, følger det af parallelaftalen, at aftalen skal betragtes som opsagt, hvilket vil betyde, at bestemmelserne i Bruxelles I-forordningen ikke længere vil gælde mellem Danmark og de øvrige medlemsstater.

På nuværende tidspunkt indeholder de fire øvrige forordningsforslag bestemmelser om gensidig anerkendelse eller andre gensidige forpligtelser.

Hvis de fire forordningsforslag fortsat indeholder bestemmelserne om gensidig anerkendelse eller andre gensidige forpligtelser, når de til sin tid bliver vedtaget, vil det således kræve en parallelaftale eller anden form for samarbejdsaftale mellem Danmark og EU, hvis Danmark – på medlemfolkeligt grundlag – skal være omfattet af disse retsakter.

3.3. Det kan også oplyses, at der til gennemførelse af Stockholmprogrammet er fremsat forslag til to rådsafgørelser om henholdsvis undertegnelse og indgåelse af en aftale mellem EU og Australien om luftfartselskabers behandling og overførsel af passagerlisteoplysninger (PNR-oplysninger) til de australske told- og grænsekontrolmyndigheder. De to forslag er fremsat i henhold til 3. del, afsnit V, i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde, og vil således umiddelbart være omfattet af det danske forbehold vedrørende retlige og indre anliggender. Det har imidlertid været drøftet, om hjemmelsgrundlaget for så vidt angår hovedparten af PNR-aftalen i stedet skal findes i artikel 16 og 3. del, afsnit VI, i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde. Dette ville i givet fald betyde, at det danske retsforbehold ikke fuldt ud finder anvendelse.

Rådet har endvidere bemyndiget Kommissionen til på vegne af EU at indlede forhandlinger om PNR-aftaler med USA og Canada.

4.1. Inden for det politimæssige og strafferetlige samarbejde er der på Justitsministeriets område på nuværende tidspunkt vedtaget fire retsakter til gennemførelse af Stockholmprogrammet, der er omfattet af det danske retsforbehold. Det drejer sig om:

- Rådets forordning (EU) nr. 541/2010 af 3. juni 2010 om ændring af forordning (EF) nr. 1104/2008 om overgang fra Schengeninformationssystemet (SIS 1+) til anden generation af Schengeninformationssystemet (SIS II).
- Rådets forordning (EU) nr. 542/2010 af 3. juni 2010 om ændring af afgørelse 2008/839/RIA om overgang fra Schengeninformationssystemet (SIS 1+) til anden generation af Schengeninformationssystemet (SIS II).
- Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/64/EU af 20. oktober 2010 om retten til tolke- og oversætterbistand i straffesager.
- Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel og beskyttelse af ofre herfor og om ophævelse af rammeafgørelse 2002/629/RIA.

For så vidt angår de to vedtagne forordninger kan det oplyses, at der er tale om en udbygning af Schengen-reglerne, hvilket betyder, at Danmark

efter artikel 4 i Protokollen om Danmarks Stilling havde mulighed for at blive tilknyttet retsakterne på et mellemfolkeligt grundlag (optinmulighed). Som tidligere oplyst over for Folketingets Europaudvalg har Danmark valgt at benytte sig af denne mulighed i forhold til de to forordninger.

For så vidt angår de to vedtagne direktiver kan det oplyses, at de ikke indeholder bestemmelser om gensidig anerkendelse eller andre gensidige forpligtelser. Der er således mulighed for ensidigt at gennemføre direktiverne i dansk ret, og Justitsministeriet vil i den kommende tid vurdere, om der er behov herfor.

4.2. På det civilretlige område er der ikke inden for Justitsministeriets område på nuværende tidspunkt vedtaget retsakter til gennemførelse af Stockholmprogrammet, som er omfattet af det danske retsforbehold.